

„NIHIL SINE DEO” sau „Nimic nu este întâmplător”

În numărul 10 al publicației Comunității noastre, „SHALOM”, am scris despre Regina Mamă Elena, distinsă cu titlul de „Drept între popoare” pentru faptul că, în perioada Holocaustului, primejduindu-și propria existență, a căutat să salveze evreii din România de soarta ce le era pregătită de naziști și antonescieni. Am amintit acolo că, folosindu-mă de prilejul de a-l felicita pe Majestatea Sa Regele Mihai, aflat la castelul din Săvârșin, cu ocazia zilei Sale de naștere, i-am exprimat, în numele evreilor din Arad, profunda recunoștință pentru faptele Reginei Mamă. În cele câteva momente cât am avut privilegiul de a mă afla în fața Majestății Sale, am simțit fizic greutatea onoarei și bucuriei de a fi în apropierea unui OM de o valoare rară, a unui OM care a făcut istorie, a unui OM care demonstrează perpetuu că adevărata nobțe și măreție nu stă doar în scaunul pe care îl ocupi temporar. În acele momente m-a încercat un sentiment de regret pentru faptul că poate doar o dată în viață ni se întâmplă să putem prezenta omagii unei personalități care a avut o contribuție pozitivă substanțială în momentele cruciale ale istoriei țării Sale cât și a celei universale. De atunci, sub puternica impresie a acelor neuitate momente, am căutat să mă documentez mai profund cu privire la istoria dinastiei române, interesându-mă în special aspectele legate de viața Majestății Sale Regele Mihai. M-a fascinat povestea acestui OM, un Suveran al sorții, care a știut, în pofida originii sale, să trudească ca orice om de rând, pentru a asigura o existență demnă familiei Sale. Nu mai puțin impresionantă este și contribuția Majestății Sale, Regina Ana, la traversarea cu succes a celei mai dificile perioade din viața Familiei Regale.

Ni se întâmplă să repetăm, până la banalizare, expresia „nimic nu este întâmplător”. Uneori, sensul acesteia ni se confirmă sub altă formă: evenimentele se leagă între ele, se interconectează chiar. Un astfel de șir de evenimente ne-a adus - pe soția mea și pe mine - în onorantă și fericită situație de a fi primiți în vizită, preț de aproape două ore, la reședința Majestăților Lor, Regele Mihai al României și Regina Ana. Iată, pe scurt, șirul evenimentelor: cu adâncă credință în Creator (*Nihil sine Deo!*), doamna Thea Haimovitz, originară din Arad și revenită din Israel, s-a prezentat la sediul Comunității noastre, solicitând să fie înscrisă ca membru. Cu această ocazie, mi-a relatat că deschide la București un Centru de tratament de microbiologie, combinat cu cosmetică, „Laboratoarele Thea”. În afară de aceasta, este implicată într-o serie de proiecte de binefacere, de tratament al vârstnicilor și de sprijin al tinerilor artiști. Acest Centru este dedicat memoriei bunicii sale, pe care ea a iubit-o și a stimat-o nespun, iar bunica

aceasta a fost o mare regalită și a cunoscut personal Familia Regală. În consecință, dorința ei fierbinte este de a prezenta personal omagii Majestății Sale Regelui Mihai. În plus, mi-a relatat că unicitatea tratamentelor care se vor aplica la noul Centru se datorește faptului că acestea sunt bazate pe niște brevete de invenție ale prietenei sale, doamna doctor Carmen Pepelea, al cărei tată, Silviu Pepelea, a fost subprefect de Arad și apoi ultimul prefect al Timișoarei înaintea instaurării regimului comunist și - cum nimic nu este întâmplător - mare regalită și care, și el, a avut onoarea să cunoască personal Familia Regală. Ca urmare, și doamna Carmen are dorința fierbinte de a prezenta omagii Regelui. I-am spus atunci doamnei Thea că și eu am acest sentiment de stimă și recunoștință față de Casa Regală și mi-aș dori să mai am ocazia de a-l întâlni pe Majestatea Sa. În consecință, am făcut legătura doamnei Thea cu viceprimarul Aradului, Tiberiu Dekany, care a organizat vizitele Majestății Sale la Arad. Acesta i-a recomandat să apeleze la doamna Constanța Iorga, șeful de cabinet al Majestății Sale Regelui. Rezultatul: după câteva zile, mă sună doamna Thea și-mi spune: vineri, 17 august, la orele 10:30, suntem invitați la reședința din Elveția a Majestății Sale! Mi-am amintit că tocmai în acea zi este aniversarea căsătoriei mele și am realizat că mi se oferă un prilej de a cinsti această aniversare cum puțini au ocazia: mulțumind din nou, de data aceasta în numele întregii comunități evreiești din România (în calitate de membru al Consiliului de Conducere al Federației Comunităților Evreiești din România), pentru faptele Reginei Mamă, cât și ale Majestății Sale, pentru înfăptuirea curajosului act de la 23 august 1944. Așadar, am răspuns afirmativ: merg cu soția!

Și iată-ne pe toți patru: Thea Haimovitz, Carmen Pepelea, soția mea și cu mine, vineri, 17 august 2007, la ora 10:25, apropiindu-ne cu mașina, ghidați pe telefonul mobil, de reședința Majestăților Lor din La Croix-de-Luisant, Elveția. La poartă ne așteaptă distinsa, frumoasa și deosebit de amabilă doamnă Constanța Iorga. Parcăm mașina, doamna Iorga ne deschide ușa casei și ne trezim față în față cu Majestățile Lor, care ne așteaptă, în picioare, în antreu... Pentru moment, ne-am blocat. Apoi, prezentările fiind făcute, Regina Ana ne invită în salon, unde ne așteaptă cu o cafea... Lângă măsuta pe care o așază doamna Thea și Carmen, iar Majestatea Sa Regina pe scaunul de lângă ele. Pe cealaltă canapea se așază Majestatea Sa Regele, iar Majestatea Sa Regina o invită pe soția mea să ia loc lângă Rege. Speriată, cu sfială, soția mea se așază. Eu sunt invitată să stau pe fotoliul din apropiere, pentru a putea

conversa cu Majestatea Sa. Regina ne toarnă cafea, apoi conversația începe. Încet, încet, se leagă dialoguri, se ating subiecte diverse. Deși Regina vorbește românește, cu ea vorbim în engleză și în franceză. Majestatea Sa Regele vorbește o română splendidă, contrazicând pe neisprăviții care afirmă contrariul. Ne asistă doi cățeluși, dintre care unul stă în brațele Reginei, care-l mângâie dragăstos. Regina este fermecătoare, vorbește despre lucruri grave cu un umor care te cucerește.

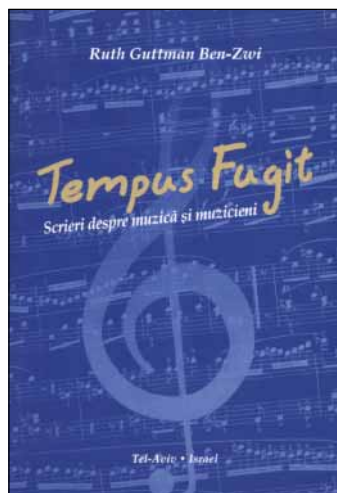
Când i-am transmis Majestății Sale Regele Mihai omagiile și mulțumirile evreilor din România pentru cele făcute de Regina Mamă, mi-a dat un răspuns memorabil, cum numai un OM mare poate da: „Să știți că nu am făcut destul. Dar, în condițiile acelea, nu se putea face mai mult...”. Știm, Majestate, i-am răspuns. Și mai știu că, prin actul de la 23 august 1944, ați salvat România de la un dezastru, iar cei care vă contestă acest merit, sau nu cunosc istoria, sau sunt de rea credință. Armata Roșie nu mai putea fi stăvilită, iar regimul comunist oricum ar fi fost impus de sovietici. Dacă, din încăpățănarea mareșalului Antonescu, s-ar fi continuat luptele alături de trupele hitleriste, singurul efect ar fi fost pierderea unui număr imens de vieți din rândurile ostașilor români și ale populației civile, și distrugerea majorității localităților țării.

Majestatea Sa ne-a arătat apoi, cu mândrie, medalia cuvenită „Dreptilor popoarelor”, conferită de Institutul „Yad Vashem” Reginei Mamă, cât și diploma aferentă.

Am mai discutat cu Regele despre pasiunea Majestății Sale pentru mașini. A povestit cu mândrie cum, cu mâinile sale, a reparat și pus în funcție un jeep provenit de la generalul Patton. Cu mult umor, a relatat că la o recepție, la care a participat cu Regina Ana, s-au dus cu jeepul, care arăta cam ciudat fiind parcat între Rolls-Royce-uri și Cadillac-uri. Am mai abordat și alte teme, Majestatea Sa dovedindu-se un partener de dialog cum nu se poate mai agreabil și mai plăcut. Mai apoi, la invitația Majestăților Lor, am ieșit pentru scurt timp, pe terasa casei, de unde aveam o splendidă perspectivă asupra lacului Lemana. A fost ca un vis, în care ne simțeam realmente ca fiind de-ai casei. Am avut certitudinea că sentimentele noastre, care ne-au determinat să facem acest drum din România doar pentru a-i întâlni și a le mulțumi, au fost receptate ca atare. Cea mai scurtă rugăciune iudaică, care sintetizează doar în șase cuvinte crezul fundamental al iudaismului, spune: „Șema Israel, Adonai eloheinu, Adonai ehad” („Ascultă, Israel, Domnul e Dumnezeuul nostru, Domnul e unul”). Deviza familiei Hohenzollern, „Nihil sine Deo”, sună ca un corolar al acestei rugăciuni.

Fie ca Domnul nostru comun să binecuvânteze pe acești minunați OAMENI, cărora le dorim sănătate, viață lungă și multe bucurii, alături de țara în care mulți le doresc la fel, din toată inima.

IONEL SCHLESINGER,
președintele Comunității Evreilor din Arad,
membru al Consiliului de Conducere al F.C.E.R.

Un muzicolog de marcă – RUTH GUTTMAN BEN-ZWI

Ruth Guttman Ben-Zwi este soția specialistului în aeronautică ing. Itzhak Guttman Ben-Zwi, fiul rabinului Zvi Guttman care și-a pierdut alți doi fii, ucisii la Jilava în 22 ianuarie 1941. Cu ocazia Simpozionului Internațional de Muzicologie „George Enescu”, Ruth Guttman a susținut în ziua de 8 septembrie o comunicare despre „Documente nepublicate” ale marelui compozitor. Cu prilejul vizitei în România, doamna Ruth Guttman ne-a lăsat un volum, donat cândva și Bibliotecii C.E.B., „Tempus fugit”, editat la Tel Aviv (2004), cu o prefață de Mendi Rodan, cunoscut dirijor israelian, originar din România. În peste 600 de pagini, autoarea reușește să adune cronici scrise de-a lungul timpului despre: Arthur Rubinstein, Daniel Barenboim, Robert Stolz, Zubin Mehta, Sergiu Celibidache, Nehama Lifschitz (solistă din fosta U.R.S.S.), Isaac Perlman, Jasha Heifetz, Shlomo Minz, Mândru Katz, Lorin Maazel, Radu Lupu, Mendi Rodan, Yehudi Menuhin, Lawrence Foster ș.a. La aceste nume se adaugă numeroase referiri de reală competență despre compozitori clasici, moderni, din Israel, din lume. Cartea este extrem de utilă celor doritori să cunoască fenomenul muzical din ultimele decenii. În plus, ea oferă posibilitatea cunoașterii unei bogate vieți muzicale în Israel, unde, fiecare familie are cel puțin un meloman. Ca să nu mai amintim de numeroșii muzicieni veniți din fosta U.R.S.S. Volumul merită să fie cunoscut de cititorii din România.

BORIS MARIAN

S-a redeschis Salonul literar R.E.

Ne-am reîntâlnit în după-amiaza zilei de 6 august 2007, noi, vechii prieteni ai Salonului, iubitori de poezie, proză, a noastră și... a altora. Au citit: *Emil Burlacu* (poeme nostalgice, cu sunet curat, neori, esențian, impresioniste, impresionante), *Felicia Mohr* (proză de dragoste cu un personaj, Robert, (poem în bună manieră romantică, de romanță), *Țicu Goldstein* (terține, unele „haiku”, fine observații psihologice, de cultură, pentru un viitor volum „Eternități de o clipă” - splendid titlu), *C. Benone* (epigrame în stil Topârceanu, adresate nouă, „cerchiștilor”), *Zigu Tauberg* (poemul „Nava mea spațială”, momente urbanistice din Bucureștiul vechi). Au comentat, pe larg, *Em. Reicher*, *Țicu Goldstein*, *Zigu Tauberg* ș.a. O seară foarte reușită. (B.M.M.)

● SERGHEI DOVLATOV:
„Rezervația Pușkin”
(Editura Humanitas, 2007)

O carte excepțională despre „omul sovietic” în ultimii ani de existență a U.R.S.S. (romanul a fost scris în 1983, în S.U.A.). Stilul amintește de Gogol și „If plus Petrov”, autorii celor „12 scaune”, dar autorul câștigă prin modernitate, profunzime, tragism mascat de satiră. Tatăl său era evreu.

● ELIE WIESEL:
„Nebuna dorință de a dansa”
(Editura Trei, 2007)

Un roman original, al lui Wiesel, diferit de scrierile sale cunoscute. Tema: un „dibuk” fericit, în ciuda traamelor. Vom reveni.

● MISHA DEFONSECA:
„Printre lupi”
(Editura RAO, 2007)

Roman autobiografic (plus ficțiune) al unei supraviețuitoare a Holocaustului, scris cu ajutorul a două profesioniste (Vera Lee, Marie-Thérèse Cuny). Un periplu gigantic al unei fetițe de 8 ani prin Europa și Rusia, în timpul războiului. Lupii se dovedesc mai „omenoși” decât oamenii. O concluzie amară, dar cine ar putea explica Holocaustul, unul dintre cele mai absurde și gigantice masacre din istorie, poate unicul. Romanul va rămâne ca o referință tragică.

● ISAAC BASHEVIS SINGER:
„Pierdut în America”
(Editura Hasefer, 2007)

În traducerea lui Anton Celaru, care și-a consacrat decenii de muncă fructuoasă acestui nobil țel, adică înfățișării în limba română a laureatului cu Nobel, I.B. Singer, romanul este, evident, autobiografic, despre asimilarea evreului venit din Polonia în S.U.A. anilor '30. Scriitorul nu numai că „nu s-a pierdut” în America, ci a găsit o a doua patrie, mai mărinimoasă și mai liberă.

● ANDREI OIȘTEANU:
„Religie, politică și mit”
(Texte despre Mircea Eliade și I.P. Culianu)
(Editura Polirom, 2007)

După cum mărturisește autorul, cartea cuprinde studii, articole, eseuri din perioada 1984-2007. De

remarcat este curajul lui OIȘTEANU de a corespunde cu Eliade, Culianu, într-o perioadă de control strict al relațiilor cu „străinii”. De asemenea, reținem două profiluri: unul controversat, minat de atitudini mai mult decât regretabile, celălalt, I.P. Culianu, de înaltă moralitate și verticalitate spirituală. O carte valoroasă ca document și prilej de reflecție. Vom reveni.

● TEȘU SOLOMOVICI:
„Mircea Eliade și evreii”
(Editura Teșu, 2007)

Cartea are meritul de a pune la dispoziția cititorului opinii, informații ce îl pun în lumini diferite pe Mircea Eliade: relația cu Gershon Scholem, trecutului legionar, relația cu Sebastian, opiniile lui Eugen Simion, Norman Manea, Z. Ornea, Leon Volovici, A. OIȘTEANU, Moshe Idel, Eliezer Palmor. Cititorul are dreptul să știe ce a fost „bun” și ce nu a fost „bun” la Eliade, care nu a fost, evident, „un înger”.

● MURIEL SPARK:
„Domnișoara Brodie
în floarea vârstei”
(Editura Univers, 2007)

Domnișoara Brodie este un personaj ciudat, profesoară la un colegiu, are simpatii profranchiste și pronaziste. După război va spune: „Hitler era foarte rău”. Dar personalitatea ei a influențat generații de elevi, cărora le-a fost idol. Un roman psihologic al unei mari scriitoare britanice, născută în 1918, la Edinburgh.

● FLORENTIN POPESCU:
„Florin Mugur în treizeci și șapte
de lecturi critice”
(Editura Hasefer, 2007)

„Sunt o singură silabă care tremură”, scria Florin Mugur. Au trecut 16 ani de când el „nu mai tremură”, dar uitarea nu îl acoperă. Scriu despre regretatul poet Nicolae Baltag, George Alboiu, Al. Călinescu, Livius Ciocârlie, Al. Cistelecian, Val Condurache, Ilie Constantin, Ov. S. Crohmalniceanu, Gabriel Dimisianu, Șt. A. Doinaș, Al. George, Paul Constantinescu, Gh. Grigurcu, Mircea Iorgulescu, Dan Laurențiu, Nicolae Manolescu, I. Negoiteșcu, Mihail Petroveanu, Al. Piru, Lucian Raicu, H. Zalis ș.a., nume de prestigiu, unii dintre semnatari fiind în lumea umbrelor. O oglindă, cu multiple fațete, a ceea ce a fost și este Florin Mugur pentru literatura română actuală.

B. MEHR